

Chênh lệch tín dụng - tiền gửi đẩy lãi suất tăng, ngân hàng đối mặt áp lực huy động vốn

05:59 04/12/2025

Từ đầu quý IV/2025, lãi suất VND trên thị trường liên ngân hàng có xu hướng tăng mạnh, phản ánh nhu cầu điều chỉnh sau giai đoạn kéo dài mất cân đối giữa tăng trưởng tín dụng và tiền gửi.

Đến ngày 2/12, lãi suất bình quân liên ngân hàng VND qua đêm và 1 tuần duy trì 7,5%/năm, trong khi kỳ hạn 2 tuần và 1 tháng lần lượt 6,3% và 6,9%/năm. Trên kênh USD, lãi suất biến động nhẹ quanh mức 3,91%-4,06%/năm. Ngân hàng Nhà nước bơm ròng 16.652 tỷ đồng qua nghiệp vụ cầm cố, tổng lượng lưu hành đạt gần 360.000 tỷ đồng, song lãi suất liên ngân hàng vẫn ở mức cao.

Ngân hàng tăng vay mượn trên liên ngân hàng để đáp ứng tăng trưởng tín dụng cao.

Các chuyên gia nhận định, diễn biến lãi suất không chỉ mang tính mùa vụ mà giống “chiếc lò xo bị nén” trong thời gian dài, nay bật mạnh trở lại. Nguyên

nhân chính là chênh lệch tăng trưởng tín dụng – tiền gửi suốt ba năm qua. Từ đầu năm 2022 đến tháng 9/2025, dư nợ tín dụng liên tục tăng nhanh hơn tổng tiền gửi, khiến nhu cầu vốn của hệ thống vượt cung từ nguồn huy động truyền thống.

Huy động từ dân cư duy trì xu hướng ổn định và tăng trưởng đều đặn, thể hiện niềm tin vào hệ thống ngân hàng vẫn vững, trong khi huy động từ tổ chức kinh tế biến động mạnh và thiếu ổn định. Các doanh nghiệp thận trọng giữ tiền mặt phục vụ vốn lưu động, dù tốc độ tăng trưởng huy động từ khối này có phục hồi từ cuối 2024, vẫn thấp hơn khu vực dân cư.

Mặt bằng lãi suất hiện tại cũng được đánh giá thấp hơn “phần bù rủi ro kỳ vọng”, tức mức lãi suất cần thiết để bù đắp rủi ro lạm phát và chi phí cơ hội so với các kênh đầu tư khác. So với thời kỳ trước COVID-19, lãi suất huy động hiện thấp hơn khoảng 200 điểm cơ bản, thấp hơn 80 điểm so với bình quân giai đoạn 2020–2022.

Cơ cấu huy động vốn cũng thay đổi rõ rệt. Tỷ trọng tiền gửi khách hàng giảm từ 80,5% năm 2020 xuống 69,8% quý III/2025, buộc các ngân hàng tăng huy động qua kênh liên ngân hàng và phát hành trái phiếu. Tỷ trọng vốn liên ngân hàng tăng từ 11,2% năm 2019 lên 17,4% quý III/2025, trong khi trái phiếu ổn định từ 5,9%–9,6%.

Theo các chuyên gia, việc điều chỉnh lãi suất huy động là cần thiết nhằm cải thiện khả năng huy động, giảm phụ thuộc vào kênh phi truyền thống và bảo đảm an toàn hệ thống. Khi chính sách kinh tế thúc đẩy tiêu dùng và tăng trưởng cao hơn, áp lực lạm phát sẽ gia tăng, khiến lãi suất huy động cần tương ứng điều chỉnh để bảo toàn lợi suất thực cho người gửi tiền.

Nam Sơn (t/h)